

Sygn. akt II Ca 887/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Żurawska

Sędziowie: SO Małgorzata Mróz SO Maria Kołcz

Protokolant: Agnieszka Ingram-Ciesielska

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2015 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa M. R. (1) i J. R.

przeciwko (...) Spółce z o.o. w R.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 23 lipca 2014 r., sygn. akt I C 1726/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od powodów na rzecz strony pozwanej 90 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 887/14

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny wyrokiem z dnia 23 lipca 2014r. oddalił powództwo M. R. (1) i J. R. przeciwko (...) sp. z o.o. w R. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oraz zasądził od powodów na rzecz strony pozwanej 197 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd ten ustalił, że nakazem zapłaty z dnia 18 września 2002 r., sygn. akt XIII GNc 4866/02 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi nakazał solidarnie J. R. i M. R. (1) zapłacić (...)Spółce z o.o. w Ł. kwotę 691,31 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lipca 2000 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 200 zł tytułem kosztów postępowania, że w dniu 14 maja 2012 r. M. R. (2) wniósł do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z 18 września 2002 r., sygn. akt XIII GNc 4866/02 na jego rzecz, wobec zbycia przez (...)Spółkę z o.o. z siedzibą w Ł. wierzytelności wynikającej z powyższego nakazu zapłaty wobec dłużników J. R. i M. R. (1) i Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi postanowieniem z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt XIII GCo 267/12 nadał klauzulę wykonalności powyższemu nakazowi zapłaty z dnia 18 września 2002 roku, sygn. akt XIII GNc 4866/02 na rzecz M. R. (2), prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w B., na którego przeszło uprawnienie (...)Spółka z o.o. w Ł.. Z dalszych ustaleń faktycznych Sądu orzekającego wynika, że Postanowieniem z dnia 6 września

2013 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, sygn. akt XIII GCo 540/13 nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi w dniu 18 września 2002 roku, sygn. akt XIII GNc 4866/02 na rzecz (...) Spółki z o.o. w R., na którą przeszło uprawnienie wierzyciela M. R. (2), a w dniu 7 listopada 2013 r. dłużnicy wnieśli zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 6 września 2013 r., sygn. akt XIII GCo 540/13, w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności powyższemu nakazowi zapłaty z dnia 18 września 2002 r. i Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2014 r. oddalił zażalenie dłużników na postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 6 września 2013 r. w sprawie o sygn. XIII GCo 540/13. Sąd Rejonowy ustalił nadto, że na wniosek wierzyciela (...) Spółki z o.o. w R. – na podstawie powyższego tytułu wykonawczego - w dniu 29 października 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku E. K., dokonała zajęcia wynagrodzenia za pracę oraz wierzytelności zasiłku chorobowego dłużników J. R. i M. R. (1), celem zaspokojenia należności głównej w kwocie 691,31 zł oraz odsetek i kosztów procesu (sygn. akt Km 4371/13). Przy poczynionych wyżej ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne przyjmując, iż nie wbrew temu co twierdzą powodowie, roszczenie stwierdzone tytułem wykonawczym wskazanym wyżej nie uległo przedawnieniu. Sąd orzekający powołał się na przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w myśl którego dłużnik może, w drodze powództwa, żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło, albo nie może być egzekwowane, a gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Odnosząc to do przeprowadzonych dowodów Sądu Rejonowego przyjął, że nie można było podzielić stanowiska powodów, że roszczenie pozwanego wygasło wskutek przedawnienia, z racji nie dochodzenia go w terminie 10 lat. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na okoliczność, że powodowie nie wykazali terminu początkowego biegu przedawnienia, gdyż zawnioskowany jako dowód nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, nie zawierał stwierdzenia prawomocności i z tego względu twierdzenie zawarte w uzasadnieniu pozwu, iż nakaz zapłaty stał się prawomocny 31 października 2012 r., nie zostało udowodnione, a strona pozwana bezpodstawnie liczy ten termin od dnia wydania tego orzeczenia. Niezależnie jednak od powyższego Sąd I Instancji uznał, że gdyby nawet przyjął, iż nakaz zapłaty z dnia 18 września 2002 r. uprawomocnił się 31 października 2002 r., to złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w dniu 14 maja 2012 r. było czynnością, która przerwała bieg terminu przedawnienia określony w art.125 § 1 k.c, gdyż zgodnie z przepisem art.123 § 1 pkt 1 kpc bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. W ocenie Sądu orzekającego, złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przez M. R. (2), który nabył wierzytelność wynikającą z nakazu zapłaty z dnia 18 września 2002 r., było niewątpliwie czynnością przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia, ponieważ nakaz zapłaty został wydany w wyniku dochodzenia roszczenia przez pierwotnego wierzyciela i M. R. (2) nie miał możliwości wszczęcia egzekucji bez nadania klauzuli wykonalności przedmiotowemu nakazowi zapłaty na jego rzecz. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że tytułem wykonawczym uprawniającym do wszczęcia egzekucji jest tytuł egzekucyjny, którym był nakaz zapłaty, zaopatrzony w klauzulę wykonalności, o którą właśnie M. R. (2) wystąpił i dlatego też przyjął należało, że była to czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia. Sąd I Instancji podkreślił też, że powodowie powołują się w niniejszej sprawie na orzecznictwo Sądu Najwyższego z lat 70-tych XX wieku dołączając je do akt, pomijając zmianę linii orzecznictwa w tym przedmiocie przez Sąd Najwyższy i tu Sąd Rejonowy powołał się na treść uchwały SN z dnia 16 stycznia 2004 r. w sprawie III CZP 101/03, zgodnie z którą wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia i z uzasadnienia której wynika, że za wykładnią art. 123 § 1 pkt 1 k.c., według której hipotezą normy tego przepisu objęte są wszelkie czynności konieczne, czyli takie, których nie można ominąć w toku dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, a więc także czynność polegająca na złożeniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, przemawia względ na funkcję, jaką spełnia możliwość przerwania biegu przedawnienia przez czynności podjęte przez uprawnionego przed sądem lub innym organem albo sądem polubownym, w świetle założeń instytucji przedawnienia zauważając, że po podjęciu czynności koniecznej we wskazanym wyżej znaczeniu, do czasu ukończenia wywołanego nią postępowania, uprawniony nie ma możliwości inicjowania dalszych stadiów postępowania, nie może więc podjąć innej czynności koniecznej, mogącej też przerwać bieg przedawnienia i dlatego omawiane czynności nie tylko powodują przerwanie

biegu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.), ale też jego zawieszenie aż do ukończenia postępowania wywołanego daną czynnością (art. 124 § 2 k.c.), które to uregulowanie odpowiada fundamentalnemu założeniu instytucji przedawnienia, zgodnie z którym, termin przedawnienia nie może biec, jeżeli uprawniony nie ma możliwości realizowania roszczenia. Sąd Rejonowy powołał się tu dodatkowo na stanowisko wyrażone w judykaturze, a to postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2003 r., V CK 13/03, OSP 2004, nr 4, poz. 53 i z dnia 9 maja 2003 r., V CK 24/03, nie publ. oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2002 r., III CZP 72/01, OSNC 2002, nr 9, poz. 107, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012 r. II CSK 201/11, z których to orzeczeń wynika, że dopuszczenie przerwania biegu przedawnienia przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności sądowemu tytułowi egzekucyjnemu nie stanowi odstępstwa od założeń regulacji przedawnienia w kodeksie cywilnym, lecz przeciwnie, w pełni z nią harmonizuje i dotyczy to także możliwości ponownego nadania klauzuli wykonalności w przypadku objętym art. 788 k.p.c., bowiem jeżeli możliwe jest kilkakrotne przerywanie biegu przedawnienia na zasadach określonych w art. 124 k.c. przez złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, to nie powinna budzić zastrzeżeń możliwość wielokrotnego przerwania biegu przedawnienia przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, przy czym podniesiono tam, że w praktyce przypadki ponownego nadawania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu są bez wątpienia rzadsze, niż przypadki ponownego wszczynania postępowania egzekucyjnego.

Mając na względzie wyżej przedstawione stanowisko judykatury Sąd Rejonowy uznał, że skoro nakaz zapłaty z dnia 18 września 2002 r. uprawomocnił się 31 października 2002 r., to termin 10 – letni upływał 31 października 2012 r., a zatem złożenie wniosku przez M. R. (2) 14 maja 2012 r. przerwało bieg przedawnienia. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z przepisem art.98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzając je od powodów i przyjmując, że na koszty te składają się koszty zastępstwa procesowego 180 zł, ustalone w odniesieniu do wartości przedmiotu sporu w oparciu o § 6 pkt 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Apelację od wyroku wywiedli powodowie zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego, a to: art. 840 kpc w zw. z art. 125 kc poprzez uznanie, że w niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia roszczenia i w konsekwencji nie pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego; art. 228 kpc w zw. z art. 232 kpc wobec uznania, że powodowie nie dowiedli, kiedy nakaz zapłaty z dnia 18.09.2002r. stał się prawomocny podczas, gdy fakty znane Sądowi urzędowo z akt sprawy nie wymagają dowodu, a nadto na naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 123 kc w zw. z art. 5 kc i w zw. z art. 125 kc wobec uznania, że wniosek M. R. (2) z dnia 14 maja 2012r. doprowadził do przerwania biegu przedawnienia roszczenia i w konsekwencji uznanie, iż nie doszło do przedawnienia roszczenia pozwanej, co doprowadziło do naruszenia funkcji i istoty instytucji przedawnienia wobec uznania, że pozwala ono poprzez przerywanie biegu przedawnienia na dowolne przedłużanie okresu przedawnienia przez kolejnych wierzycieli. Skarżący zarzucili nadto Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 228 kpc w zw. z art. 232 kpc poprzez uznanie, że powodowie nie dowiedli kiedy nakaz zapłaty z dnia 18 września 2002r, stał się prawomocny w sytuacji, gdy fakty znane sądowi z urzędu z akt sprawy nie wymagają dowodów.

Wskazując na powyższe uchybienia powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego orzeczenia i pozbawienie wykonalności nakazu zapłaty z dnia 18 września 2002r. wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia XIII Wydział Gospodarczy oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu za obie instancje.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych podnosząc, że zarzuty apelacyjne są bezzasadne, gdyż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011r. sygn. IV CSK 156/11 wniosek złożony w trybie art. 788 kpc przerywa bieg terminu przedawnienia, dlatego też w sytuacji gdy poprzednik prawny aktualnego wierzyciela przerwał bieg terminu przedawnienia przed upływem okresu 10 lat liczonych od dnia wydania nakazu zapłaty, uzasadnia stanowisko Sądu I Instancji, którym Sąd Rejonowy oddalił powództwo stwierdzając, że w tym przypadku przedawnienie nie nastąpiło.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja powodów nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje jako własne. Wbrew stanowisku apelujących ocena prawna Sądu I Instancji również zasługuje w pełni na aprobatę, bowiem jest ona rzeczowa, oparta o obowiązujące przepisy prawa przywołane przez Sąd I Instancji w motywach uzasadnienia zaskarżonego wyroku i mająca uzasadnienie w prezentowanej aktualnie linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, które Sąd orzekający także wskazał w swoim uzasadnieniu. Sąd Okręgowy przychylił się do tego stanowiska i nie podziela zarzutów powodów, iż Sąd Rejonowy oddalając powództwo naruszył treść art. 840 kpc w zw. z art. 125 kc oraz w zw. z art. 123 kc i art. 5 kc przyjmując, że w niniejszym stanie faktycznym nie doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia, a tym samym, że nie zachodziły warunki do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego opisanego w pozwie. W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew temu co zarzuca skarżący, nie doszło do naruszenia istoty ani funkcji instytucji przedawnienia. Przede wszystkim podnieść należy, że w judykaturze i doktrynie zdecydowanie dominuje pogląd, w myśl którego wniosek o nadanie klauzuli wykonalności jest pierwszą czynnością, która jest niezbędna w celu skierowania egzekucji wobec dłużnika wskazanego w tytule egzekucyjnym, jakim jest prawomocne orzeczenie Sądu i ma to niewątpliwie racjonalne uzasadnienie, bowiem komornik sądowy może wszcząć postępowanie egzekucyjne po złożeniu przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji wraz z załączonym w oryginale tytułem wykonawczym, co wynika z treści art. 797 § 1 kpc. W tej sytuacji nie ma żadnych racjonalnych przesłanek, ażeby wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, jakim jest orzeczenie sądowe, nie traktować jako pierwszej, koniecznej czynności, przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia i tu bez znaczenia jest, czy o nadanie klauzuli wykonalności występuje podmiot wskazany jako wierzyciel w tytule egzekucyjnym, czy też inna osoba, która skutecznie wykazała przejście na nią uprawnień. Jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy, wniosek M. R. (2) o nadanie klauzuli wykonalności, złożony w dniu 14 maja 2012r. tj. przed datą upływu 10 lat od uprawomocnienia się nakazu zapłaty wydanego w dniu 18 września 2002r., który uprawomocnił się w dniu 31 października, jak ostatecznie przyjął Sąd I Instancji, przerwał bieg terminu przedawnienia, co niewątpliwie czyniło niezasadnym żądanie pozwu o pozbawienie wykonalności nakazu zapłaty, opartej na tej właśnie podstawie prawnej – przedawnieniu roszczenia. Jakkolwiek M. R. (2) sam nie wystąpił z dalszym wnioskiem do komornika sądowego o wszczęcie egzekucji, to jednak nie ulega wątpliwości, że jego działanie podjęte było w celu egzekwowania zasądzonego roszczenia, gdyż po uzyskaniu klauzuli wykonalności na swoją rzecz przeniósł on skutecznie swoje uprawnienie na rzecz (...) Spółki z o.o w R., która po uzyskaniu klauzuli wykonalności na swoją rzecz, wystąpiła z wnioskiem o egzekucję zasądzonego świadczenia przez komornika sądowego. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska strony apelującej, że taka sytuacja i takie działanie wierzyciela narusza treść art. 5 kc, a zapewne nie powinni powoływać się na te okoliczności dłużnicy, którzy nie realizując prawomocnego wyroku przez tak długi okres czasu sami nie postępują ani zgodnie z prawem, ani też z dobrymi obyczajami, czy zasadami współżycia społecznego. Poza tym, jak słusznie podniosła strona pozwana w odpowiedzi na apelację, zbycie wierzytelności jest prawem przysługującym wierzycielowi i ustawodawca po to wprowadził instytucję przerwania biegu terminu przedawnienia, ażeby w przypadku, gdy wierzyciel w stosownych terminach podejmuje właściwe czynności, przysługująca mu wierzytelność nie uległa temu przedawnieniu. Sąd Okręgowy nie zgadza się z apelującymi powodami, że za uwzględnieniem zarzutu przedawnienia przemawia długi okres nie dochodzenia roszczeń przez wierzyciela, co stwarza stan niepewności prawnej po stronie dłużników, a poza tym znacznie zwiększa wysokość ich zobowiązania pierwotnego, określonego w tytule wykonawczym, z uwagi na naliczane odsetki ustawowe, co w efekcie prowadzi do tego, że odsetki ustawowe przewyższają wartość roszczenia głównego. Dłużnicy bowiem wiedzą, że mają dług, który powinni spłacić, gdyż zasądzony został on prawomocnym orzeczeniem sądowym, tym samym nie regulując go, muszą liczyć się takimi konsekwencjami i w żadnym razie nie można tu mówić o stanie niepewności po stronie dłużników, co najwyżej o ryzyku, które podejmują oni świadomie w celu uniknięcia zapłaty długu licząc, iż wierzyciel zaniedba swoich czynności. W tym przypadku wierzyciel, wprawdzie w końcowym terminie, ale przed upływem 10 lat, podjął czynności w celu wyegzekwowania zasądzonego świadczenia, przerywając tym samym bieg terminu przedawnienia, dlatego też zarówno powództwo, jak i zarzuty powodów zgłoszone w apelacji, uznać należało za bezzasadne.

Pozostałe zarzuty apelacji, dotyczące naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów proceduralnych, a to art. 228 kpc w zw. z art. 232 kpc, w świetle powyższego nie miały wpływu na wynik rozstrzygnięcia, dlatego nie wymagały

szczególomego omówienia zwłaszcza, że Sąd I Instancji orzekając w sprawie ostatecznie przyjął datę prawomocności orzeczenia na dzień 31 października 2002r.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 385 kpc oddalono apelację powodów wobec jej bezzasadności. O kosztach w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc i mając na uwadze, że apelacja okazała się nieuzasadniona, kosztami tymi obciążono w całości powodów.